

Duș în pădure

Mi-a fost frig azi-noapte. M-am trezit încovrigată ca în pân-tecele mamei, tremuram sub pătură și nu reușeam să-mi dau seama unde mă aflu. Am aprins lanterna și mi-am luat pe mine toate hainele groase: hanorac, geacă, șosete în picioare, apoi m-am încălzit cu greu și am adormit. Nu înțeleg cum pot dormi copiii, aici, nu departe de mine, aproape goi și fără pături. Dar tuturor copiilor le curge nasul, semn de răceală. Am cu mine hârtie igienică și încerc să le șterg nasul: cei mici fug când mă văd, iar cei mai mari se lasă curățați de parcă mi-ar face un favor, o plăcere pe care mi-o oferă din mărinimie.

Apa din sticla mea abia îmi ajunge să mă spăl în zonele mai sensibile; o dată pe zi îmi permit să mă spăl și pe dinți, dar nu cu mai mult de o gură de apă. Nu-mi permit să spăl fața copiilor cu puțină apă; dar oricum, nimeni nu bagă de seamă că sunt murdari și că secrețiile nazale nu doar că le curg în gură, ci se întind pe toată fața, uscându-se. Când Labo, atenționată de gesturile mele, își dă seama că cei mici sunt prea mucoși, le șterge nasul cu fusta ei, căreia mai adaugă niște pete peste cele nenumărate, ceea ce nu mai contează.

În noaptea asta a fost frig pentru că a plouat, așa că dimineața totul e ud – doar țărâna e uscată: pe Tanna nu există noroi oricât ar ploua; e o țărână nisipoasă care absoarbe toată apa și rămâne uscată; doar acoperișul din bambus, iarba și frunzele copacilor trădează ploaia de azi-noapte. Și încă o minune: aud cum curge apă undeva. O strig pe Selina; da, curge apă – niște țevi colectoare

adună apa de ploaie și o canalizează spre niște butoaie mari de plastic. O iau cu mine spre apă: în sfârșit o să mă spăl. Smulg prosopul de pe creanga de sub streășină, iau *nécessaire*-ul și alergăm amândouă spre sursa de bucurie.

Acolo, femeile spălau niște haine, copiii se bălăceau în bălțuța de apă care de-acum curgea afară din butoaiele pline. Cum să fac duș? Femeile sunt cu bustul gol, așa e portul „popular”; îmi fac semn să mă dezbrac liniștită, pot să mă spăl pe de-a-ntregul. Dar zona e complet deschisă, cu vedere la casele de dincolo de pâraiaș – niște bărbați se ridică în picioare să vadă mai bine ce voi face. Se apropie și alte femei, râd spre mine în loc de bună dimineța, ne salutăm, eu mă fâstâcesc, nu mi-e la îndemână să mă dezbrac nici la bustul gol, cum sunt ele, darămite în slip. Ele îmi fac semne că se poate, una se spală cu naturalețe, dar pe ea o acoperă negreala pielii și o urmă de lavalava peste fese. Selina, care e cu mine, mă asigură că aici, în acest spațiu, face baie toată lumea. Cum? Întreb nedumerită. Așa, se spală, spune ea arătându-mi prin gesturi de spălare pe corp, pe păr. Acum bărbații privesc și râd mulțumiți: ce voi face? Selina îmi spune că o să toarne pe mine cu o cană, ca să mă ajute. Da, trebuie să mă spăl. Acum, că văd apa, mă simt și mai murdară – nu m-am spălat de zile întregi. Spălatul pe sub haine sau din sticla de un litru e doar o părere de igienă – celulele mele voiau apă.

Văd o găleată plină cu apă, o iau degrabă în mână, îndes cana în mâna fetei și intru între copaci, suficient de adânc ca să nu mai fiu zărită dintre case. Femeile mă vor fi zărit printre arbori, dar cel puțin nu mă vede tot satul. Mă dezbrac în fața ochilor măriți de curiozitate ai Selinei. Văd că mă admiră; ești albă peste tot, îmi spune ea – dar eu nu am timp de priveliște, mă spăl iute-iute, mă săpunesc cu lichidul din șampon, care e atât de spumos că îmi trebuie jumătate din apa din găleată ca să-l dau jos de pe mine. Apa e mai rece ca altă dată, dar tot încropită, slabe șanse să mi se facă pielea de găină; doar umbra dimineții e de vină că nu arde soarele torid. Da, acum e mai bine; îi propun Selinei să se spele și ea, dar nu vrea, spune că nu e murdară – cine știe când s-o fi spălat; miroase a transpirație cu toate hainele ei îmbâcsite. Încerc s-o conving că va miroși frumos de

la șamponul meu, dar nici vorbă, nu sunt destul de persuasivă ca să se lase pe mâna apei. Bărbații s-au împrăștiat, n-au apucat să-mi vadă pielea albă lucind printre atâtea piei negre. Le mulțumim femeilor pentru găleată și ne întoarcem acasă.

Labo trimite vorbă prin Afsing să vin, că micul dejun e gata. Afsing îmi aduce zi de zi vestea orelor de masă. Alerg la bucătărie, știu că ei nu mănâncă până nu vin eu, așa că rabdă de foame dacă întârzii. Gazda mea a preparat un yam, l-a dat pe răzătoarea crenguței de lemn, după care a amestecat compoziția cu un ou bătut, apoi mi-a copt un fel de plăcintă. Avea gust bun; mi-a servit-o într-o farfurie de plastic lipicioasă de nespălată ce era, dar acum eram obișnuită. Băieții cei mai mici mă priveau cu dușmănie și poftă. Ansel, la cei trei ani, începu să se smiorcăie, probabil voia și el; i-am întins o bucată, mi-a luat-o iute din mână și, molfăind, uită să mai plângă. Acum urmă smiorcăiala lui Hosea, el era îmbufnatul. Am împărțit restul de plăcintă și i-am dat și lui. Labo îmi mulțumi încântată. Nu știu dacă mai avea yam și pentru ceilalți, așa că am mâncat doar jumătate din porția mea și le-am spus că m-am săturat, să împartă restul cu copiii. Intră în bucătărie și Maktuan, primi și el o bucățică de plăcintă. Abia dacă am înghițit de câteva ori, dar dimineată nu eram înfometată, voi rezista eu cumva până la amiază. Problema era că nu se mânca nimic între mese: aici nu prea erau fructe, nu mai era abundența de la Port Resolution, grădina era departe, pomii fructiferi erau la o distanță de zeci de minute de mers pe jos.

Dansul fertilității

Maktuan mă anunță să vin degrabă în nakamal – s-a adunat tot satul ca să danseze pentru mine. Selina îmi spusese deja de dimineață devreme că și ea va dansa; are pregătite fusta niuh și pene colorate de pus în păr. Maktuan era la bustul gol și cu o lavalava cu flori portocalii în mână, pregătindu-se să și-o rotească după șolduri, ca să-i acopere pantalonii scurți. Am fugit în colibă să-mi iau darurile: am adus macete pentru adulți, bomboane și baloane pentru copiii din sat, plus bani; bine că acum aparatele erau încărcate – nu voi avea probleme cu filmările.

În jur de șapte dimineața ne-am adunat în nakamal sub banianii bătrâni și uriași. Sunt toți pregătiți pentru dansul ceremonial: cu lavalava în jurul șoldurilor, unii doar cu nambas în dreptul penisului, acoperindu-l, în rest nimic; dansează în fundul gol, acesta e portul tradițional. Femeile cu fuste niuh, vopsite în culori vii, și cu lavalava peste sâni, unele cu bustul gol. Nu sunt mirată, dar ăsta e doar aperitivul, pentru că urmează să mergem în satul tradițional, unde toți sunt goi.

Se cântă un cântec în dialectul insulei, un dialect dur, cu cuvinte guturale și multe litere înghițite într-o terminație înecată (mi-e greu să pronunț cuvintele lor; ei râd și mă pun tot mai mult să învăț cuvinte. Le repet doar de dragul bucuriei lor, se simt superiori: în sfârșit, există un domeniu în care fata asta cu piele albă nu se pricepe! Râd, minute lungi, de incapacitatea mea). Dansează în ritmul cântecului, bătând pământul cu putere, într-un gest sălbatic, fără tandrețe sau delicat, ci cu cât mai

multă putere, aproape cu ciudă. Pământul se cutremură sub picioarele mele, ritmul dansului urcă în bătaile palmelor, le bat într-un pocnet plin, ca un căuș care amplifică sunetul într-atât, încât reverberează pădurea tropicală, iar uriașul banian sub care are loc dansul trimite sunetele înapoi. Se ridică praful sub puterea loviturilor picioarelor desculțe, femeile dansează în jurul cercului de bărbați, două câte două aleargă sărind în ritmul tactului, cu fustele de iarbă săltând și ținându-și mâinile peste sâni ca să nu le joace prea tare. Râd și cântă, fetele cântă strident, metalic, cuvintele curg neînțeles, trăirea se amplifică. Toată lumea are frunze pe cap, în păr, decorații vegetale, pentru că tocmai execută dansul grădinii; au și crenguțe în mâini. Sunt mulți, un sat întreg. Când ritmul de intensifică sub bătaia palmelor și a picioarelor, fetele aleargă sărind mai iute în cercul din jur, apoi, cu crenguțele purtate în mâini, încep să-i lovească pe bărbați peste spatetele gol. Se pare că e un climat al extazului, se simt trupurile încinse, fierbinți, transpirația se amestecă cu praful, îmi umple nările; în urechi, cântecul strident se ascute, ca apoi totul să se termine brusc și să se aștearnă tăcerea. Pentru câteva clipe, nimeni nu vorbește, poate pentru că sunt eu acolo și filmez, poate pentru că nu au executat dansul pentru fertilizarea grădinii, ci doar pentru plăcerea mea; îi apreciez, tot satul e cu ochii pe mine. Au prezentat, în runde, vreo patru dansuri în total.

Le mulțumesc și îi asigur că îmi dau seama că au făcut-o pentru dorința mea de a le vedea obiceiurile. Atunci se dezleagă limbile și încep să vorbească toți odată. Facem poze, se înghesuie, e prima dată când sunt împreună cu o mare parte a satului; simt cum, pe furiș, mă atinge câte cineva pe braț, pe umeri, mai ales pe păr, moliciunea îi fascinează; copiii se abțin mai greu, ei sunt cei care întind mâna.

Ceremonia nu s-a sfârșit, au loc discursuri, așa e tradiția, discursuri oficiale dinspre partea lor, apoi dinspre partea mea, cu nenumărate mulțumiri. Nouka, fiul șefului de sat (tatăl lui e prea bătrân ca să mai participe la dansuri), e foarte serios în postura sa. Cu nambas peste pubis, stă foarte mândru când îi ofer cadoul, ca un căpitan îmbrăcat cu fireturile lui. Șeful va

hotărî cui i se vor da macetele: sunt cele mai de trebuință obiecte din tot instrumentarul lor; bărbatul nu face niciun pas fără macetă, fie că merge în pădure, la izvor sau la grădină, tot timpul e ceva de tăiat, de curățat cărarea care se înfundă, de cules o nucă de cocos pentru astâmpărarea setei, un ciorchine de banane, orice.

